

Mikä on MARC?

MARC on lyhenne sanoista **MA**chine **R**eadable **C**ataloguing.

MARC-formaatin rakenne lyhyesti

MARC-tietue koostuu nimiöstä, hakemistosta sekä kiinteä- ja vaihtuvamittaisista tietokentistä. Tietueet noudattavat rakenteeltaan vaihtomuotostandardia ISO 2709:

- **Nimiön** (leader, 000) pituus on 24 merkkiä (merkkipaikat 0-23).
- **Hakemisto** (directory) koostuu 12 merkin mittaisista jaksoista, joista kukin viittaa yhteen kenttään tietueessa, eli jokaisella tietueen kentällä on vastaava hakemistojakso. 12 merkkiä jakautuvat seuraavasti:
 - kenttäkoodi 3 merkkiä
 - kentän pituus 4 merkkiä
 - kentän osoite 5 merkkiä
- **Kiinteämittaisissa tietokentissä** (001-009) ei ole indikaattoreita eikä osakenttäkoodoja, vaan koodimuodossa annettujen tietojen merkitys määräytyy niiden merkkipaikan perusteella.
- **Vaihtuvamittaiset tietokentät** (010-999) ovat eri pituisia ja niissä käytetään sekä indikaattoreita että osakenttiä.
 - **Kenttäkoodi** on aina kolmen numeron pituinen. Yhteen kenttään tallennetaan yleensä yhden tietoryhmän eli luettelointisääntöjen alueen tiedot.
 - **Indikaattoreita** on kaksi, ensimmäinen ja toinen. Niillä ilmaistaan kentän tietosisältöjen luonnetta, rakennetta, tehtäviä tai muotoa. Indikaattorin arvo voi olla tyhjä tai 0-9.
 - **Osakenttäkoodi** on kahden merkin mittainen ja koostuu osakentän merkistä (esim. \$ tai muu merkki jota ei käytetä muussa merkityksessä) sekä kirjaimesta (a-z) tai numerosta (1-9), esim. \$a. Osakenttä sisältää yhden tietokokonaisuuden eli luettelointisääntöjen elementin.

MARC-formaatin **pystysuorassa rakenteessa** voidaan tunnistaa kenttäryhmiä, eli kenttäkoodit joiden ensimmäinen numero on sama, sisältävät yleensä samantyyppistä tietoa joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Esimerkiksi kenttäryhmä 6XX sisältää sisällönkuvailua. **Vaakasuurassa rakenteessa** kenttäkoodin kaksi jälkimmäistä numeroa antavat tarkempaa tietoa kentän sisällöstä. Esimerkiksi X00-loppuiset kentät sisältävät yleensä henkilön nimen.

Eri MARC-formaateissa kiinteämittaisten kenttien koodit ja vaihtuvamittaisten kenttien ja osakenttien tietosisältö vaihtelee. Suomessa on käytössä toistaiseksi kaksi erilaista MARC-formaattia; FINMARC ja MARC 21.